

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæstio II. De Peccato Theologico ut sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

malitiam peccati. Deinde aliud est quærere an ex suppositione peccati, possit procedere bonum superans excessu malitiam peccati præsuppositi, & aliud est quærere an peccatum in se sit malum & damnificativum. Prima propositio est vera, posterior autem falsa. Falsum enim est, peccatum in se spectatum non esse damnificativum.

DICES 3. Datur conscientia errans, quæ potest ex objecto bonum repræsentare in malum, eritque tunc actio peccaminosa. Ergo peccatum non est malum, nisi ex opinione.

RESP. Veram esse hanc propositionem, peccatum non esse malum, nisi prout repræsentatur sub ratione mali. Ratio, quia cum peccatum sit actus voluntatis, taliter fertur in objectum, qualiter illi repræsentatur. Hinc si repræsentatur bonum cæteroqui sub ratione mali in malum feretur: inde tamen non sequitur non esse peccatum nisi ex opinione malum: nam quod non sit licitum velle bonum, si repræsentatur sub ratione mali, non est opinio sed veritas. Talis enim convincitur esse affectus malo, adeoque peccans: immò ex hoc deducitur, quod peccatum sit contra conscientiam, quia trahitur ad rationem mali actus versans circa bonum, si dictamen oppositum intimet.

QUESTIO II.

De peccato Theologico ut sic.

Definitivè peccatum Theologicum est defectus ratione disconvenientiæ ad conscientiam prædictam Deum respiciens. Sub hoc titulo de peccato Theologico, maxime attendetur ad speciem ejus præcipuam, nempe mortale, de quo ipso in præsentem disputabimus, an sit infinitum simpliciter in ratione offensæ, præsensque tractatio erit, minor argumenti in materia de Incarnatione tractabilis, nempe hujus: Pro offensâ infinita non potest satisfacere satisfaciens finitus. Et hæc major spectat & ad Ethicam, & ad Materiam de Incarnatione. Sed peccatum mortale est infinita offensâ; hæc minor spectat ad præsentem annum. Quod etiam nobiscum facit Oviedo tract. 4. de bonitate & malitia actuum contra 4. pun. fateturque Ariaga spectare id ad materiam de peccatis. Vide eundem disput. 3. de Incarnat. in Prologo. sit.

DIFFICULTAS I.

An peccatum Theologicum in ratione offensæ sit infinitum simpliciter?

Peccatum in ratione offensæ simpliciter infinitum tenent, Hurt. disp. 10. parag. 35. Kohn. de Sacramentis disp. 7. num. 21. & disp. 10. dub. 2. Lessius de perfectionibus Divinis lib. 10.

cap. 26. & 27. Rozmer pag. 622. favent & alii. Esse autem non nisi secundum quid infinitum docet Suarez. Lugo disp. 5. de Incarn. Assert. 3. Amicus Tomo 3. disp. 23. sect. 4. Et de Incarn. disp. 5. sec. 1. Aldrete de Incarn. disp. 4. sec. 2. Ovied. cit. Ariaga disp. 3. de Incarn. Martinus Perez de Incarnatione disp. 5. sec. 3.

DICENDUM est 1. *Sin nomine infiniti simpliciter accipias id, quod quoad omnia que in suo conceptu includit est infinitum, in isto sensu peccatum mortale in ratione offensæ non est infinitum simpliciter.*

PROBATUR 1. Quia peccatum importat etiam entitatem actus saltem in Commissionis peccato, hæc ipsa entitas non est infinita simpliciter. Ergo peccatum non secundum omnia quæ dicit in suo conceptu est infinitum simpliciter. Minor probatur. A potentia finita non potest produci effectus, in entitate infinitus, & si entitas actus boni est finita, non apparet quomodo entitas actus mali debeat infinitari.

PROBATUR 2. Quia peccatum secundum omnia quæ dicit, importat etiam advertentiam & voluntarium, sed hæc omnia sunt finita; quod probatur, quia experimur excellentiæ Divinæ nos habere valde limitatam cognitionem: eandem excellentiam magis apprehendunt docti quàm rudes, & inter doctos unus magis præ alio. Deinde illa advertentia, & esset infinita, ut supponitur, & non esset, quia posset in illa magis, & magis procedi. Quod ipsum probatur, quotiescunque intelligibilitas objecti superat intellectivitatem potentie cujuslibet creatæ, toties in intelligibilitate illius objecti, potest magis & magis procedi à potentia creatâ, nondum enim terminos intelligibilitatis attingit: sed intelligibilitas excellentiæ Divinæ superat intellectivitatem potentie creatæ, esse enim intelligibile, sequitur ipsum modum essendi, sicut & verum objectivum. Cum ergo modus Divinus essendi superet modum essendi creatum, etiam intelligibilitas Divina superabit modum intellectivitatis creatæ, adeoque nunquam intellectivitas creatâ ponet actum infinitum, seu æqualem intelligibilitati Divinæ, nisi fortè sit vel comprehensiva, quæ creaturæ implicat, vel æqualis illi quam haberet creatura, si omnia possibilia Divinitus attingeret, sed cum tali notitia non posset peccare, sicut nec cum notitia, quæ est Visio Beata, non enim minùs perfectum, & amabilem præsentat Visio Deum, quam præsentaret infinita illius notitia. Si ergo Visio non potest esse antecedens peccatum, nec cum illa peccari potest, nec etiam peccari posset cum advertentia infinita.

PROBATUR 3. Auctoritate S. Thomæ, qui 3. Parte Q. 1. a. 2. ad 2. dicit: *Peccatum contra Deum commissum quandam infinitatem habere, ex infinitate Divinæ Majestatis. Ubi ly quandam explicari non potest, nisi dicatur non secundum*

cundum omnia, quæ dicit peccatum, esse illud infinitum.

DICENDUM 2. *Si per infinitum simpliciter intelligatur infinitum secundum rationem suam primariam formalem & distinctivam sui, in isto sensu peccatum mortale in ratione offensa esse infinitum simpliciter.*

PROBATUR 1. Offensa crescit secundum dignitatem personæ. Sed non crescit secundum proportionem geometricam: Ergo secundum proportionem arithmetice: Ergo si offensus sit infinitus simpliciter, etiam offensa erit infinita simpliciter: hoc ipso enim non esset offensa crescens arithmetice, nec secundum proportionem unius ad unum, nec esset secundum æqualitatem, omnem inæqualitatem excludentem.

MAJOR prob. Tum quia. Est principium in moralibus, adeoque moraliter per se notum; hinc non indiget nisi sola apprehensione terminorum, & inductione, quæ stat pro Majori: gravior enim est offensa impingere colaphum Regi, quam plebejo. Tum quia. Quod semel est fundativum majoritatis offensæ, semper illam fundat: quia necessaria causa alicujus effectus semper illum causat, & forma semper, est forma formati. Sed excellentia aliquando fundat majoritatem offensæ, ut vulgò scitur: Ergo fundabit semper. Et sicut causa hæc formalis, quæ est albedo semper causat album; ita & excellentia semper suo modo causabit, hoc est attollet gravitatem offensæ. Tum quia. Ea quæ habent incrementum debent incrementi sui habere causam & medium: sed offensa habent incrementum; cujus incrementi non potest ostendi alia legitima radix nisi persona offensa. Tum quia, omnis defectus mensuratur per excessum: non enim per defectum: defectus enim ostendit excessum: non etiam defectus mensuratur per æquale: æquale enim non ostendit defectum, sed æqualitatem. Ergo defectum solus excessus mensurat. Et cum omnis offensa sit defectus contra excellentiam personæ, hunc certè defectum debet mensurare excellentia personæ. Tum quia, Formalia S. Th. sunt loco citato. *Tanto, inquit enim, offensa est gravior, quanto major est ille in quem delinquitur, & Arist. 5. Eth. c. 5. docet, medium justitiæ non esse semper repassionem: Nam si, inquit, qui Magistratum per alium percurrit, non est reperiendus; At si quis Magistratum percusserit, non solum reperiendus est, verum etiam supplicio afficiendus.*

Minor principalis Argumenti probatur. Nempe quod offensa non crescat secundum proportionem geometricam. Tum quia, non est ratio cur non magis & magis crescat offensa. Ita ut tantitas gravitatis commensuretur tantitati personæ: Si enim non habet sui determinativum, & procedet ulterius & non procedet, non procedet ut supponitur: procedet autem; quia non habet unde determinetur: hinc & est

infinitus Deus in sua perfectione; quia non habet determinativum sui in perfectione. Tum quia, si esset aliquod determinativum, ne crescat Arithmetice offensa esset advertentia, & voluntarium finitum. Sed hoc non est determinativum. Quod ipsum probatur. Posita in Humanitate Christi advertentia, & voluntario finito, non determinatur per hoc actio Christi ne excreseat ad infinitatem simpliciter in ratione dignæ, adeoque ne excreseat arithmetice in dignitate ad dignitatem suppositi operantis. Ergo neque finita advertentia & voluntarium determinabit offensam ne excreseat arithmetice ad dignitatem personæ offensæ. Concedo personam dignificare intrinsecè actiones, cum offensa, non nisi extrinsecè aggraventur: sed quæ re restat cur ut habeatur intrinseca dignitas in actionibus Christi Theandricis desumaturque ab infinita dignitate Personæ operantis, curinquam non officiat advertentia & voluntarium finitum, officiat autem quominus in peccatum derivetur gravitas extrinsecè infinitans offensam. Præcipue cum plura deberent requiri ad infinitatem intrinsecam, quam extrinsecam. Tum quia, quæcunque ratio ostendi potest quod se aliquid habeat, non nisi per modum applicantis, & prærequisiti, idem probabit etiam cognitionem in præsentia habere se non nisi per modum prærequisiti, adeoque non formans tantitatem offensæ. Tum quia, Si cognitio habet se per modum formantis offensam, ubicunque esset æqualis advertentia, esset æqualis offensa quod falsum est: Quod si dicas, & ex cognitione & ex persona coalescere dictam mensuram, restat explicandum cur in illo coalito non sufficiat advertentiam habere se per modum conditionis. Tum quia. Nunquam pro taxa tantitatis offensæ datur cognitio. Tum quia. Visio ipsa Beata non est beatitudo nostra objectiva, sed summum bonum, Visioque se habet non nisi per modum applicantis bonum increatum, quod solum beat: Ergo & in præsentia cognitio habebit se non nisi per modum applicantis; taxa autem gravitatis erit ipsa offensus infinitè dignus. Et certè crescere majoritatem offensæ secundum excellentiam offensus nihil aliud est quam poni offensam & simul esse personam, sic vel ita excellentem. Cum ergo hic ponatur persona infinitè excellens, & ipsa offensa erit infinita simpliciter.

PROBATUR 2. Peccatum per Oppositos est infinitum secundum quid: Ergo etiam est infinitum simpliciter. Tum quia. Infinitas secundum quid conveniens peccato, est talis, qualis non competit visioni videnti Deum infinitum, amoris amanti Deum infinitum neque enim hæc dicuntur infinita secundum quid in se, sed non nisi objectum quod attingunt infinitum: jam autem quamcunque peccato specialem infinitatem assignaveris, hoc ipso erit infi-

nita simpliciter; & si illam non assignaveris non erit infinitum secundum quid, quod est contra tua principia. Tum quia ad hoc ut dicatur aliud quid infinitum, etiam secundum quid, non sufficit superare infinita inferiora, sed simul importare prædicatum, quod quæ tale ratione imperfectionis vel perfectionis dicat infinitatem; adeo ut si per impossibile non essent inferiora, quæ superare deberet, adhuc esset infinitum. Erat esset Deus infinitus simpliciter, quantumvis non essent creaturæ quæ superari deberent. Homo verò non est infinitus in essentia secundum quid, licet infinitas imperfectiores species superet. E. etiam ad hoc ut dicatur mortale esse infinitum secundum quid, non sufficit ut superet quascunque infinitas creaturarum offensas; sed debet habere aliquid in sua entitate, quod fundet ipsam infinitatem; hoc ipsum autem arguet infinitatem simpliciter. Tum quia. Veniale superat infinitas offensas creaturarum, actus supernaturalis omnes naturales, homo infinitas creaturas se viiores, & tamen ista ex eo præcisè non dicuntur infinita secundum quid. Ergo nec mortale ex eo erit infinitum secundum quid: quia superat omnes veniales offensas. Quodcumque autem dederis aliud fundamentum infinitatis secundum quid illud adstruet infinitatem simpliciter.

Neque ex eo arguetur infinitudo secundum quid in mortali, quia superat non solum offensas creaturarum, sed etiam offensas veniales omnes. Tum quia. Cur in genere venialis non fundatur infinitudo secundum quid quamvis superet creaturarum offensas, fundabitur autem infinitudo secundum quid in mortali, quia superat venialia. Et sicut veniale ex eo non potest dici infinitum secundum quid, quia superat omnes offensas creaturarum, ita neque potest dici mortale secundum quid infinitum, quia superat omnes offensas veniales: Ergo aliud infinitatis secundum quid, debes assignare fundamentum: hoc autem adstruet infinitatem simpliciter.

Neque ex eo salvabitur in mortali infinitudo secundum quid, quia entitate finita continet gravitatem aliarum offensarum. Ratio, quia neque homo dicitur infinitus secundum quid, quamvis finita entitate æqualeat infinitis substantiis imperfectioribus. Neque ex eo potest dici peccatum secundum quid infinitum: quia non continet unum gravitatem offensarum aliarum: Si enim per impossibile daretur linea infinita, non obesset ejus infinitudini præcisè, quod non contineret infinitam dimensionem in latum, nec infinito hominum tricubitalium officeret carentia hominum decemcubitalium: Ergo nec ex eo dicitur præcisè peccatum esse infinitum secundum quid, quia non continet in se reliquas offensas. An autem mortale unum ex eo, non debeat dici continere gravitatem offensarum aliarum divinarum, quia unum in ra-

tione offensæ est æquali pluribus, de hoc infra.

PROBATUR 3. Per principia negativa. Quia si nihil obest dicta PP. ut sonant accipi debent, sæpè autem PP. appellant peccatum infinitum sine addito. Ut Anselm. L. 4. Cur Deus homo, cap. 21. Bonav. in 3. dist. 20. q. 3. in 2. ratione. Richar. de S. Viç. L. de Incarn. Verbi cap. 8. & S. Th. qui licet in sensu primæ conclusionis tribuat peccato non nisi infinitatem secundum quid, tamen hic 1. 2. q. 87. ar. 4. in corpore sine diminvente particula sic habet. *Peccatum in quantum est aversio ab incommutabili bono infinito, est infinitum.* Similia habet in 4. d. 15. q. 1. art. c. 2. Immeritoque S. Th. requisivisset satisficientem infinitum simpliciter, si ipsum peccatum non esset infinitum simpliciter. Rursus si ponatur peccatum infinitum simpliciter in ratione offensæ attolleretur dignitas Dei; quia attolleretur jus ad non offendi, quod est bonum & perfectio naturæ rationalis; adeoque tribuendum Deo si aperte non implicet.

Quod autem ad denominationem infiniti simpliciter sufficiat habere infinitudinem in ratione formali primaria. Ratio est: quia à principali fit denominatio, & opera Christi dicuntur esse simpliciter infinita: quia in ratione sua principali & specificativa sunt infinita; homoque dicitur rationalis, quamvis corpus ejus non sit rationale.

DIFFICULTAS II.

Solutio Objectionum.

PLures reperiuntur Objectiones, revocabimus eas, quæ difficiliiores sunt ad certas classes.

Punctum Difficultatis I.

Argumentum petitum ex satisfactione Christi.

OBJICIT 1. Lugo. Peccata non solum sunt inæqualia in malitia morali, sed etiam in ratione offensæ. Quod sint inæqualia in ratione demeriti, & offensæ probat: quia si haberent peccata vim demerendi simpliciter infinitam, non esse vis major in operibus Christi ad merendum, quam in peccatis ad demerendum. Non etiam habent æqualitatem in ratione offensæ: quia plus Deus offenditur odio sui, quam furto: & in morali æstimatione, plus æstimatur una offensa præ alia. Hic idem medius terminus sic aliter proponitur. Si peccatum mortale in ratione offensæ esset infinitum simpliciter, tunc peccatum esset æquale meritis & satisfactioni Christi, quod esset contra PP. & Scripturam quæ appellat redemptionem nostram copiosam. Sequela probatur. Unum infinitum non est majus altero, sed peccatum est infinitum

sim-

simpliciter, & satisfactio est etiam infinita simpliciter. Ergo utrumque erit æquale.

RESPONDETUR. Merè ad medium terminum de satisfactione Christi. Nam de non inclusione in uno mortali aliarum offensarum infragetur. Retorquetur itaque in primis Argumentum, quod multum probat, quia probat actiones Christi non esse infinitas simpliciter, quia non sunt æquales actionibus immanentibus Divinis. Et certè infinitis simpliciter actionibus non potest dari majus: de fide autem est actiones Theandricas Christi non esse Deum, & de fide est actiones immanentes Dei esse Deum; & tamen id quod non est Deus, & id quod est Deus, non potest esse æquale. Deinde retorquetur Argumentum quod probat contra principia arguentis, peccatum non esse infinitum etiam secundum quid; quia infinitum simpliciter infinito secundum quid non est majus in ratione infiniti, sed tota differentia est in ratione actualis vel non actualis. Directè autem ad Argumentum dici potest esse peccatum æquale meritis Christi, hoc sensu quod non major sit dignitas in persona terminante, quàm in persona aggravante peccatū; sed non esse æquale quoad modum participandi infinitatem. Unde unum infinitum erit majus altero, non in forma infinitante, nec in ratione infiniti, sed in modo participandi eam infinitatem.

EXPLICATUR. DISTINCTIO. Una eademque infinitudo si utrobique reperitur non potest reddere magis unum infinitum, & aliud minus infinitum secundum formam infinitandi; & esset enim eadem Forma infinitandi, ut supponitur & non esset, quia non æqualem infinitudinem adferret. Ceterum in modo participandi eandem infinitudinem potest esse diversitas. Et ita quia actiones Divinæ immanentes participant infinitudinem per identitatē, qui perfectior modus est: cum tamen actiones Theandricæ participant infinitudinem, non nisi per unionem intrinsecam, principii dignificativi cum principio elicitivo sit ut ratione modi possit esse diversitas. Porro peccatum & satisfactio Christi, cum ab eodem principio dignitate nempe Divina infinitentur, in ratione principii illius æqualitatem habent, sed quia satisfactio Christi participat infinitatem perfectiori modo, nempe per unionem intrinsecam substantialem, annexentem substantialiter ipsummet Deum usque ad communicationem idiomatum. Jam autem persona infinita necitur cum peccato mortali non nisi per modum extrinseci, & per modum mensuræ ad mensurabile, qui modus imperfectior est: fit, ut quamvis satisfactio Christi & peccatum dicant æqualitatem in ratione principii infinitantis, dicant nihilominus inæqualitatem ratione modi participandi infinitudinem.

Sed quid affert diversitas illa modi parti-

pandi eandem infinitatem? Adfert ex dictis incommensurabilitatē unde etiam actiones Christi Theandricæ, non commensurantur actionibus quæ Deus sunt immanentibus, idque ob diversitatem modi participandi eandem infinitatem. Albedo item comparata ad parietem v.g. album, quia alio modo participat disgregativum visus nempe per identitatē, cum paries illud participet non nisi per inhaerentiam, ideo sunt incommensurabilia. Quorum omnium ulterior ratio est, quia cum omnia ista desumantur per ordinem ad formam, & unionem ad illam. Si modi ipsi participandi formam incommensurabiles sunt, adferent etiam incommensurabilitatem illis, quorum modi sunt. Cum ergo diverso modo participet Verbum eandem infinitudinem, & diverso modo peccatum, adhuc incommensurabilitatem habebunt, eò quod incommensurabilis sit modus participandi per unionem substantialem à modo participandi non nisi per extrinsecum.

Quod si quæras quare unum infinitum non possit esse majus altero infinito, possit tamē esse inæqualitas in modo participandi eandem infinitudinem. Ad id recurri poterit. In primis quia axioma nihil dicit de æqualitate in modo participandi infinitudinem, quod non possit esse major. Rursus quia hoc ipso ut dictum supra, non esset eadem infinitudo, si hoc quidē faceret majus quantum de se infinitum, & illud faceret, quantum de se, minus; quod absurdū non sequitur, si sit alietas orta ex alio & alio modo participandi eandem infinitatem. Denique cum modus participandi non sit unus, idque ejusdem infinitatis, cumque modus participandi hic possit esse finitus, poterit admittere majus & minus, secus infinitum.

INSTAT I. Lugo. Ex hoc ipso inferri peccatum non habere infinitatem, alioqui sicut opera Christi, quia habent infinitum valorem possunt condignè mereri quodlibet præmium excogitabile, adeoque etiam remissionem offensæ infinitæ. Ita & peccatum deberet mereri quamlibet pœnam etiam infinitam, adeoque & hanc, ut nulla pro illa satisfactio acceptetur ne quidem ipsius Christi.

RESPONDETUR. An peccatum sit infinitum in ratione demeriti pœnæ, de hoc alias. Offensa enim per se non tam pœnam, quàm compensabilitatem vel incompensabilitatē trahit; pœna autem malitiæ debetur. Ut autem non excludatur satisfactio Christi, sufficit dicere quod infinitudo peccati, excludat quamcunque satisfactionem, quam possibile est ut excludat; quæ scilicet sit inferior: non potest tamen excludere satisfactionem, quam impossibile est ut excludat, nempe altiorē, qualis est satisfactio Christi, quia hoc ipso ponderosior esset culpa ipsa; si quidem infinitudo culpæ præpondera-

ret infinitati satisfactionis; & tamen utriusque eadem infinitudo. quia autem impossibile est, ut ipsa culpa sit ponderosior se ipsa, ita impossibile erit ut excludat satisfactionem Christi.

INSTAT 2. Idem. Offensa infinita in ratione offensæ, debet habere vim conservandi indignationem, positâ qualibet satisfactione, quod non habet mortale, non enim potest conservari indignatio Dei positâ satisfactione Christi.

RESPONDETUR. Offensam infinitam habere vim conservandi indignationem quâcunque satisfactione inæquali positâ. Secus si ponatur satisfactio altioris ordinis. sic v.g. Si aliquis debeat alicui infinitum imperium, posito infinito alium, non satisfaciatur; secus posito infinito ungaricorum, quod altioris infinitudinis est in æstimatione morali. Sic quamvis infinitudo peccati subvertat infinitudinem satisfactionum ponendarum, e.g. à creatura finitâ, excedetur nihilominus à satisfactione altiori, quæ est ipsius meriti Dei.

INSTAT 3. P. Albertus Leronski, vir acris & acuti ingenii. Hæc responsio supponit falsum. Offensa siquidem & infinitudo ejus, non tam detumitur ab ipso Deo offenso, quàm à persona offendente infinitè vili, comparata cum ipso Deo offenso. Quod ipsum probatur. Si per impossibile esset alter Deus, & offenderet sibi similem & æqualem Deum, illa offensæ in ratione offensæ non esset infinita. Ulteriusque urget. Non magis intrinsecè persona infinitè vili concurrat ad infinitandam Dei infinitè digni offensam, quàm persona infinitè digna in Christo ad infinitandam satisfactionem. Ergo non magis erit offensæ in ratione offensæ infinita; quam satisfactio Christi pro offensâ.

RESPONDETUR. Pluribus viis. Si quis vellet docere ut docet arguens, quod persona humana comparata ad Deum non sit infinitè vili, dicit peccatum non esse æquè adhuc infinitum ac actiones Christi; quia non proficiscitur à persona infinitè vili, cum actiones Christi proficiscantur à persona infinitè dignâ: cum hoc tamen stat, quod sit peccatum infinitum simpliciter in ratione offensæ, quia sicut non officit actionibus Theandricis Christi, quod proficiscantur à natura humana Christi finita, eò quod ratio principalis dignificativa, quæ est persona verbi sit infinita: ita quamvis offensæ non proficiscatur à persona infinitè vili, sufficit quod in ratione principali offensæ, quæ desumitur ab offenso infinito, dicat infinitudinem. Deinde etiam posito, quod persona sit infinitè vili, necdum sequitur excludendam satisfactionem Christi: quia infinita illa vilitas erit adhuc inferioris ordinis præ infinitate divina: sicut infinitudo gratiæ si daretur, quia est infinitudo creata, non est infinitudo æquanda infinitudini satisfactionis Christi. Denique, nego offensam potius desumi, idque ut suppono, ultimè à per-

sona vili, sed desumitur ultimè à persona offensæ.

RATIO. Quod est mensura in aliquo genere, id non debet mensurari in eodem genere, & sic ulna objectiva non mensuratur ulnâ. Hinc si persona vilis in genere offensæ esset mensura offensæ, non deberet in hoc genere mensurari, defacto autem mensuratur: quia sumitur non aliter nisi per comparisonem ad personam respectu cuius est vilis. Et certè ratio vilis est ratio respectiva, nemo enim respectu sui, vilis est, sicut & nemo sui pater; in rationibus autem respectivis formalitas & principale penes terminum spectantur. Denique ad id præcipue attenditur in offensâ, quod est ultimum resolutorium taxandi offensam; hoc autem est persona offensæ. si autem quæram, quanta est hæc offensæ? Respondebis pro hac parte, quàm vilis persona offendens: restat quærere, quàm vilis persona offendens? & hic respondere debebis, per dignitatem offensi; Certè enim nemo vilitate offendentis mensurat dignitatem offensi, quasi à priori. Deinde signum est aliquid habere rationem prioris, si se habeat per modum causæ, ut inductio ostendit: vilitas autem non potest causare dignitatem, sed potius dignitas vilitatem, vel ex illo principio, quia causa si non sit nobilior, saltem debet, esse æqualis cum effectû.

Quod adfertur de altero Deo, vel Rege, alterum Deum, vel Regem offendente, non convincit. Quia cum unus Deus respectu alius Dei, non se habeat ut Deus, neque Dei datur Deus, & cum nomine Dei veniat Ens! absolutum non subiectum, subjiciens sibi reliqua; cum sibi non subiciat illum alterum Deum, nec respectu illius erit Deus; consequenter non aggravabit illam offensam persona Deitatis, aggravatura cæteroqui, si comparisonem ad illum Deum esset illi Deus: hinc respectu illius non habet rationem excellentioris: jam autem taxa tunc ponitur in persona, quando respectus illius habet se per modum excellentioris.

Unde in peccato distinguenda est formalitas actionis, & hæc desumitur à supposito: Actiones enim sunt suppositorum. hinc concedi potest peccatum illud in ratione actionis non esse infinitum simpliciter. Et alia est formalitas offensæ; quæ crescit ex excellentia offensi. Concedo quidem etiam à persona offendente desumi illam magnitudinem, sed non ultimò, resolvablemque in dignitatem offensi.

Sed eodem modo etiam persona creata semper aggravat suas offensas? Posset aliquis dicere, Eodem modo, mutatione positâ non nisi in ipsa malitia. Posset nihilominus dici, non eodem modo aggravari: Nam ex una parte, cum persona creata sit finita, potest admitti majus & minus. Ex altera parte, cum dignitas illa sit moralis stans in ipsa imputatione humana, pot-

(B)

na, pot-

na, potest eadem imputatio partiri gradus aggravationis.

RESTAT ultimò quærere. An persona sit infinita simpliciter vilitatis? Ratio dubitandi. Illud dicitur simpliciter tale, quod sine addito absolute est tale, & non per respectum ad aliud: & ita Deus est infinita simpliciter dignitatis, etiamsi nulla creatura esset possibilis finita dignitatis, cum qua Deus compararetur. E contra. Illud non est absolute & simpliciter tale, quod tantum per comparisonem ad aliud, est tale. Adde, negationes perfectionis, dignitatis, intensiōis infinitæ &c. non denominant in eo genere subiectum infinitum absolute & simpliciter, sed secundum quid, ut Petrus infinita carens gratiâ non debet dici infinite non gratus, & linea carens longitudine infinita, non dicitur infinita brevitatis absolute & simpliciter; alias non posset dari illâ brevior. Sic & homo non est absolute & simpliciter infinita imperfectiōis: quia alias nulla creatura posset esse homine imperfectior. Hinc non erit persona peccatoris nisi infinita secundum quid vilitatis, hoc est, quod dignitas peccatoris infinites superetur à dignitate Dei. Caterum perfectiō infinita facit absolute & simpliciter infinitum, perfectum; sicut longitudo infinita positiva, faceret infinitum longum.

Circa hanc quæstionem potest esse quæstio dere, & quæstio de voce. Attendendo ad quæstionem dere. Dicitur potest. Quod creatura sit infinite vilis simpliciter.

RATIO. Tum quia. Quid est vilitas infinita? Est id, quod exceditur infinites ab aliquo digno, neque enim respectiva illius vilitas aliter sub imaginationem cadere potest. Indubie autem infinites à Deo exceditur creatura. Tum quia. Vel excedit magis Deus hominem, quam muscam, vel non excedit magis? Si non excedit magis. Ergo musca & homo æquantur in perfectione: nam eadem mensurâ mensuratur perfectio utriusque: si autem magis excedit, quæro, an utrumque Deus excedat infinites simpliciter, vel non? Si non excedit utrumque infinite simpliciter, Ergo comparative ad aliquid creatum non est Deus infinite dignus simpliciter: si autem utrumque excedit infinite simpliciter: Ergo & unaquæque creatura poterit esse infinite vilis, quamvis una sit vilior, alterâ, si inter se comparentur. Tum quia. esse infinitum in perfectione est carere terminis perfectionis. Ergo infinite esse vile, est non dicere illam carentiam terminorum perfectionis: Contrariorum enim est eadem ratio: indubie autem creatura non dicit carentiam terminorum perfectionis. Addo, si ex consensu argumentis, creatura est infinite vilior Deo: Ergo etiam bene dici potest, quod sit infinite vilis respectu Dei: Nam omne comparativum præsupponit positi-

vum, nec potest dici calidior fornax, quam manus, si non est calida, præ manu.

Rationes in oppositum non convincunt. Nam in primis. Nego quod absolute & sine addito non possit dici tale, quod non nisi per respectum est tale. Nam semiulna est sine addito, & absolute, hoc est sine diminvente termino semiulna, quamvis non nisi comparative ad ulnam, sit semiulna: absolute aliquis dicitur filius, licet sit filius non nisi respectivè ad Patrem. Nego etiam quod non possit dari infinitudo respectiva. Quod attinet ad illud, Deum nempe fore infinite dignum, quamvis nulla foret creatura, id verum est; quia ly dignum non est ita prædicatum respectivum, sed non foret infinite excedens, quia non haberet quid excederet: ly autem excedens est prædicatum sicut & ly vile, respectivum. Deinde sine ulla etiam comparisonem esset creatura infinite vilis negativè. Denique quia non ideò aliquid est excellens, quia illud est vile; sed ideò est aliquid vile, quia illud excellens, sit, ut possit adhuc tota dignitas salvari sine respectu ad creaturas; cum tamen vilitas non nisi per comparisonem habeatur. Quod attinet ad illam propositionem de homine carente infinita gratia; an debeat dici infinite non gratus? dico illam dupliciter formari posse. In primis in sensu positivo, & sic falsa est, quia deberet homo continere omnes gradus ingrati: si enim vel uno careret, non posset de illo positivè affirmari: Nam affirmatio est bonum quoddam, quod debet esse ex integra causa: si autem sumatur negativè, vera est propositio; quia importat negationem infinitudinis gratiæ, quæ negatio verificatur, etiamsi aliquem gradum gratiæ habeat. Unde & linea cubitalis non est infinite brevis positivè, sed infinite brevis negativè, hoc est dicens negationem infinitudinis lineæ. Et cum ista infinitudo sit negativa, non debet esse per continentiam alicujus, sed non nisi per negationem alicujus. Reflectendoque ad materiam de Connotatis, non est infinite vilis creatura secundum id, quod dicit in recto, vilior enim est musca; sed est infinite vilis, secundum id, quod dicit pro formali, & in obliquo; quia dicit carentiæ terminorum infinitudinis, negationem, vel breviter, negationem infinitudinis. Deinde cum in ratione gratiæ, vel lineæ possit dari adhuc minoritas majoris, non debet dici linea infinite brevis, vel homo infinite non gratus: Jam autem in ratione carentiæ infinitudinis divinæ non potest ulterius procedi; ideò poterit adhuc dici creatura infinite vilis. Addo ly creatura infinite vilis dictum de homine, vel potest comparari ad Deum, vel potest comparari ad muscam? Si comparatur ad Deum, est infinite vilis; si comparatur ad muscam, non est infinite vilis. Quod ipsum in hoc fundatur; quia esse vilem est prædicatum respectivum, & ad aliud, & ratione ad aliud defu-

desumibile; & sicut linea excessiva est prædictum ad aliud, potestque respectu unius esse excessiva non respectu alius; ita idem dicendum de infinitate vilitatis.

Quod attinet ad vocem. Usus obtinuit dicere, hominem esse infinitæ vilitatis: licet ratio pro dubitatione adlata, deponat, orta nonnisi hac questione, hic & nunc explicationem vocis.

Punctum Difficultatis 2.

Proponuntur alia fundamenta Oppositorum.

OBJICIT 2. de Lugo. Malum simpliciter infinitum in ratione mali est istud, quod non potest excogitari aliud majus malum: continet enim in se omnem malitiam excogitabilem. Sicut bonum simpliciter infinitum in ratione boni, est, quod continet in se omnem perfectionem excogitabilem. Quod multis illustrat. Sed peccatum non est tale malum: nullum enim est peccatum, quod in se contineat malitiam, & gravitatem omnium peccatorum, & quo non possit aliud majus malum & gravius excogitari. Ergo nullum, habet malitiam simpliciter infinitam.

RESPONDETUR. Nullum esse peccatum quod in ratione malitiæ, quæ malitia est, non possit dari aliud majus & gravius: nullum tamen potest dari majus, in ratione offensæ: quasi scilicet infinita dignitas magis aggravat unum peccatum, quam aliud, vel plura. Et sicut plura merita Christi sunt non nisi extensive majora præ uno: ita idem in præsentī dicendum.

EXPLICATUR Distinctio. Fieri potest, ut aliqua in una formalitate sint æqualia: in alia formalitate simpliciter inæqualia. Illustratur hoc Instantiis ex prima Parte: quia creatio mulsæ & creatio Angeli, si spectentur in omnipotentia, æqualitatem habent, si spectentur in terminis, dicunt eorum inæqualitatem. Ex Prima Secundæ. Si quis dederit ex intentione charitatis ut 7. scyphum aquæ, aliud vitam, in ratione meriti & digni, quoad libertatem primitivam, æqualitatem habebunt; & tamen objecta illorum actuum erunt inæqualia. Ex Tertia parte. Actiones Christi in ratione dignificationis à persona Verbi æqualitatem habent, & tamen in rationibus materialibus summam inæqualitatem. Hinc etiam actiones naturales Christi æqualem habent dignitatem cum supernaturalibus; & tamen habent inæqualitatem ratione Ordinis. Quod si possunt esse aliqua inæqualia in una formalitate, æqualia in alia, poterit etiam mortale unum esse æquale alteri in ratione offensæ, & non in ratione malitiæ. Porro nomine malitiæ venit oppositio ad bonum, quod est gratia, major dissonantia ad naturam intellectualem, & legem gravio-rem penam interminantem: in quibus formalitatibus, quia peccatum finitum est, potest esse

unum majus altero, quia verò in ratione offensæ infinitum est, ut supra probatum, fit ut cum unum infinitum non possit esse majus altero in ratione infiniti, ut etiam illæ offensæ in ratione offensæ sint æquæ infinitæ.

INSTABIS. Hanc sententiam esse Stoicorum, qui omnia peccata dicebant esse æqualia.

RESPONDETUR. Stoicos nunquam curasse formalitatem offensæ divinæ. Unde nec de illa discurrebant, sed solum attendebant ad malitiam peccati, & ad dissonantiam ad naturam intellectualem, & in hoc ponebant æqualitatem. Patetq; ex argumento quo id probabant. Quia dicebant, Omnes actus æquæ sunt veri, & omnes actus æquæ sunt falsi, cum veritas sit attinentia objecti, & falsitas non attinentia; in utroque autem non datur minus & majus. sic inquebant vitium non admittit majus & minus, quia consistit in non attinentia objecti secundum rationem.

ADDO. Si per oppositos æquæ unum peccatum atq; plura tollit gratiam, cur non offensæ in ratione offensæ æquæ se habebit una ac plures? Constans enim mensura offensæ est, eadem dignitas divina. Attendendo ad has duas formalitates in peccato malitiæ & offensæ, dico. Si per impossibile Deus offenderet creaturam peccato mortali, peccatum illius in ratione malitiæ esset majus, magis enim dissonat deficere naturam divinam quam creatam; esset tamen minus in ratione offensæ: quia personam minus dignam offenderet. quia autem eadem Persona divina singula peccata in ratione offensæ aggravat, hinc singula in ratione offensæ sunt æqualia.

OBJICITUR 3. Actus amoris terminatus ad objectum infinitum quod est Deus, non est infinitus simpliciter: ergo neq; offensæ terminata ad personam infinitam, erit infinita.

RESPONDETUR. Imprimis retorquendo argumentum; cur per oppositos non crescat ille amor ad aliquam infinitudinem, cum tamen crescat offensæ, saltem ad infinitudinem secundum quid: & quam illi rationem pro se attulerint eandem nos dabimus. Rursus nullum est Axioma quod dicat secundum dignitatem objecti esse dignitatem actus: est autem Axioma, quod secundum dignitatem personæ crescat gravitas offensæ. Disparitatem ergo facit Axioma pro consequenti serviens. Deniq; quia est manifestum absurdum, si ex dignitate objecti taxetur dignitas actus: quia aliàs error de Deo vel opinio, quam haberet Angelus esset dignior, præ demonstratione, quam haberet homo de quadratura circuli: hoc tamen constat, quod quod objectum est dignius, eò etiam potentia versans per actum circa objectum debeat esse perfectior; actus autem ipse insuper perfectionem ex modo versandi habet.

INSTABIS. Si peccatum esset infinitum in ratione offensæ, sequeretur non posse esse perfectius.

(B) 2. etiam

Etiam contritionem ex motivo charitatis, quia si fiat detestatio peccati ex alio motivo, ut quia peccatum est offensa Dei infinite digni, hæc detestatio esset major, quia detestari peccatum appetitivamente infinite ita ut amplius non sit detestabile, est perfectius illud detestari, quam appetitivamente finitè. Quod ipsum probatur, quia actus qui detestatur peccatum, secundum rationem formalem motivam detestabilitatis infinite in objecto reperibilis, detestatur appetitivamente infinite. Sed actus detestationis quo detestor peccatum, secundum rationem offensæ, contra dignitatem Dei infinitam, secundum nos attingit rationem formalem motivam detestabilitatis infinite in peccato reperibilis, actus verò quo detestor peccatum secundum quod est malum, seu divinæ Bonitati repugnans, seu secundum rationem malitiæ, attingit rationem formalem detestabilitatis finitæ in peccato reperibilis.

RESPONDETUR. Tanta est infinitas Bonitatis divinæ, quanta infinitas dignitatis divinæ: quod si utrobique sit æqualis infinitas, sive actus attendat huic formalitati, sive illi, procedit ex motivo infinitudinem involente. Deinde non est mensura dignitatis actus, objectum, unde quamvis mensuretur dignitate offensus offensa, nihil simile dicitur de dignitate actus desumibili ex objecto: Supponitur etiam aliquid solvendum ipsi objicenti; nam & ipse non desumit infinitatem secundum quid peccati ab oppositione bonitati, sed à vilitate peccatoris. Ergo ut aliquis perfectius doleat, deberet assumere non motivum, quod est Bonitatis divinæ, sed quia ille vilis est, qui offendit. Supponit item aliquid, quod nos non dicimus, non dicimus enim malitiam peccati desumi ab oppositione, ad summum bonum, sed à sua majori vel minori dissonantiâ à præcepto, graviore vel leviori, obligatione &c. Quod si quæras, quare tamen non dolemus ob dignitatem offensæ: sed propter Bonitatem divinam; quia scilicet illa ipsa offensæ, est facta aversio à summo bono, hinc ad tollendam offensam, maxime congruit hoc, quod opponit se illi aversioni. Rursus si homo non potest satisfacere, saltem faciat quantum potest, non faceret autem quantum potest, si non amaret saltem virtualiter, quia solus amor est maxime conjunctivus.

Discurri insuper ex hac occasione posset. An quia offenditur summum bonum, hoc ipso reddatur infinitum per nos peccatum. Et affirmativè dicendum. Quia infinita Dei dignitas, non ex alio est, nisi ex infinitudine Bonitatis, & perfectionis nec sine his titulis habetur illa dignitas, esset enim merè titularis.

OBJICITUR 4. Peccatum veniale non est infinitum simpliciter: Ergo neque mortale.

RESPONDETUR. Quamcunque rationem attuleris, quod veniale non sit infinitum secun-

dum quid, eandem nos adferemus, quod non sit infinitum simpliciter. Rursus Patres spirituales & cum eis Lancicius tomo 2. Opusc. de Fuga Venial. cap. 3. totum concedit. S. Thomas negat peccato veniali rationem offensæ, & rationem peccati simpliciter, vide eundem 1. 2. qu. 74. a. 9. in corpore. Et certè hoc est offensa quod aufert gratiam, si veniale non aufert gratiam, non erit offensa. Denique Disparitas est, quia in moralibus offensæ leves non mensurantur dignitate personæ, secus graves; pro quibus militat Axioma: quia autem veniale, est offensa levis, mortale gravis, pro mortali militabit Axioma. Et certè esset absurdum, si offensæ leves mensurarentur dignitate personæ, & essent enim leves, ut supponitur, & non essent, quia multum aggravarentur: nullum autem est absurdum si mortale multum aggravetur, adeoque ut crescat in gravitate ad dignitatem offensus, quodque ita crescere debeat probant argumenta allata.

OBJICITUR 5. ex Oviedo. Gravitas offensæ non solum crescit ex perfectione objecti, sed etiam ex perfectione cognitionis: quia persona offensa tantum media cognitione influit in actum voluntatis. Ergo cum cognitio personæ offensæ non sit infinita, non refundet infinitatem in offensam.

RESPONDETUR. Influit quidem mediâ cognitione persona infinita in offensam. Sed non tanquam ratione taxante offensam, sed tanquam conditione applicante. Jam autem potest esse conditio applicans inferioris ordinis præ eo, quod applicatur, & ita applicatio est accidens, mediâ tamen applicatione potest esse substantialis influxus. Unio Hypostatica est quid creatum, & tamen applicat terminum increatum. Cognitio proponens objectum voluntati Christi, erat finita, & tamen infinite dignificata.

INSTABIS 1. Potest esse actio aliqua ita levis, idque beneficio advertentiæ dictantis hoc esse leve, ut non excreseat ad rationem offensæ gravis. Ergo poterit etiam esse actio aliqua gravis quidem, non tamen crescens ad æqualitatem offensæ, cum alia actione gravi, idque beneficio advertentiæ, dictantis, hoc non esse grave.

RESPONDETUR. Disparitatem esse. Quia in casu Antecedentis actio illa poterit esse levis, quia dictatur levis; in casu autem consequentis non poterit actio esse gravis, quia non dictatur gravis, & si dictatur gravis, tum primum non est in potestate advertentis sistere terminum, ne ulterius & ulterius aggravet persona offensam; sed hoc totum spectabit ad ipsam personam offensam, quæ pro sua parte non magis aggravat unam quam aliam offensam. Ut probatum. Supponit autem Responso, quod proximum inductivum, quare hoc, sit levis offensa; habeatur à dictamine; hinc si sit dictamen de levi offensa, erit non nisi levis offensa; consequen-

ter si non sit dictamen de gravi offensa, non erit gravis offensa, ex contraventione enim dictamini, proximè incurritur culpa.

INSTABIS 2. Ex istis, quæ opposuit sibi Lugo cit. n. 37. & Ariaga citat. n. 47. Si Deus re ipsa non esset infinitus, homo tamen peccans putaret invincibiliter illum infinitum, æquè tunc peccaret, atque nunc: Ergo apparet quod gravitas peccati non mensuretur dignitate offensis, sed cognitione dignitatis. Antecedens probatur. Si quis invincibiliter putaret, esse idem jejuni, etiamsi non esset, comederetque tunc carnes; æquè peccaret, atque si esset dies jejunii revera: Ergo & qui putaret Deum esse infinitum, etiamsi non sit, æquè offenderet.

RESPONDETUR. Casu quo committeretur peccatum, & Deus re ipsa non esset infinitus, putaretur tamen infinitus, peccatum illud in ratione malitiæ posset esse æquale præsentibus peccatis, quæ dum committuntur, scitur Deum esse infinite dignum; non tamen esset in ratione offensæ æquale, quia ratio offensæ veræ requirit taxativum verum; tantam vel tantam dignitatem personæ. Paritatem allatæ negatur consequentia. Quia in casu antecedentis salvatur utraq; formalitas peccati: salvatur etiam malitia ratione voluntariæ transgressionis Legis representatæ, salvatur etiam ratio offensæ, quia revera taxativum illius idem est, nempe dignitas offensis. In casu autem consequentis, manet quidem eadem malitia desumibilis à voluntario ex præcognitione, non tamen manet eadem offensa, desinente scilicet aggravativo offensæ, nempe personæ. Illustrat hoc Lugo. Si Petrus volens vulnerare Regem, vulneraret servum Regis, non posset rationabiliter hic servus æquè indignari, sicut potuisset indignari Rex ipse si fuisset percussus. Ergo idem in præsentī dicendum: titulus enim rationalis ad offensam videtur esse personalis; datusque personæ ad retundendam insolentiam Adversariorum. Sed contra.

INSTABIS 3. Ariaga. Insolentia Adversariorum nec in minimo minuitur ex eo, quod Rex ipse loco sui alium posuerit, qui sit percussus: non enim in hoc casu imminuitur occisionis insolentia, quàm si re ipsa non fuisset facta illa mutatio. Ergo fundamentum odii & aversionis formalissimè in uno, ac altero casu est idem.

RESPONDETUR. Esse quidem in Rege idem fundamentum aversionis: quia si ve aliquis velit occidere Regem, casu occidendo alium, si ve occidat Regem, manet eadem personæ dignitas; sed non est idem fundamentum aversionis in servo percusso, cum de facto non habeat Regalitem. Hic autem discursus procedit de persona, vel Deo, non habente tantam dignitatem, sicut nec servus habet Regalitem. Unde aversio illa ratione dignitatis offensæ fundatur in malitia actionis, tanquam in

præsupposito, sed non tanquam in ratione formali taxandæ gravitatis sub formalitate offensæ. Hinc peccatum non dicimus esse offensam, quomodocumque spectatum, sed prout dicit aggravationem sui a persona.

INSTABIS 4. Idem. Si quis judicans se occidere filium veri Regis, occidat alium casu ibi constitutum, censetur eadem poenâ dignus, & eandem Regi injuriam intulisse. Ergo idem faceret Deus, qui non eventus phylicos, sed animum operantis respicit.

RESPONDETUR. Rex quidem poterit percussorem æquè punire, atque si revera filium suum occidisset: quia revera habet in se regalitatem taxativam illius actionis; sed servus occisus non habet fundamentum tam magnæ aversionis atque Rex: defacto enim regalitatem non habet: quia ergo in casu proposito non habetur aggravativum offensæ infinitum, nec redetur illa offensa infinita. Quod dicitur de Actionibus internis carentibus executione externa, locum etiam non habet: quia non positâ actione externâ habetur adhuc aggravativum infinitum actionis internæ. Unde & repetitò dictum, ratio offensæ debet esse voluntaria, hoc est, ex præsuppositione voluntatis; non voluntaria, quasi voluntario ipsam magnitudinem offensæ taxante.

INSTABIS 5. Idem. Quod non offendatur tunc famulus loco Regis occisus, id inde est, quia occisor non offendit tunc famulum; quia illum ignorabat esse, sufficitque quod sit meritis æqualem poenam occisionis Regis apud Judicem: ita licet apud illum minorem Deum non mereretur aliquis tantum odium, atque si revera esset infinitus quatenus tamen ille tunc esset caput Reipubl. posset tanto odio illud habere, quanto me posset prosequi alter Deus altior, quem volui re ipsa offendere.

RESPONDETUR. Quamvis non sciat occisor, occisum esse famulum, scit tamen esse hominem; neque tamen ille homo habet fundamentum ita irascendi sicut Rex caput Reipubl. possetque illum punire Rex, atque si revera Regem occidisset, quia ut dictum, manet adhuc taxativum illius occisionis, vera dignitas Regiæ non esset autem jam taxativum ullum infinitæ offensæ. Et sicut si illic ubi est Respublica sine ullo Rege, si inquam illic, aliquis haberet voluntatem occidendi Regem occideretque aliquem; non ideo magis puniretur, quia defacto nullus est Rex inibi: ita & in præsentī. Unde concedimus Martino Perez urgenti, quod tendentia creaturæ in Deum secundum rationem malitiæ sit finita; sed nego sub ratione offensæ esse tendentiam finitam. Concedo minorem esse offensam, quod minor est in offendente cognitio offensis, si scilicet plena advertentia non accedat, secus si accedat, ut dictum supra. Sed insuper

INSTAT 6. *Martinus Perez.* Ipsa injuria & offensa est peccati malitia prout Deum extrinsecè denominat offensum: Nam ex eo solum quod concipiatur Deus præcisè ut subjectum & peccatum ut forma extrinsecà, dicitur Deus subjectivè pati in honorem. Ergo talis offensa non est simpliciter infinita. Probatur Consequentia. Quia talis offensa nequit esse infinita ratione formæ seu malitiæ; hæc enim sicut & ipsa entitas finita est: neque ratione subjecti quod denominat, quod ipsum probatur. Tum quia. Actus bonus quo Deus dicitur honorari subjectivè tametsi habeat subjectum infinitum, non est tamen simpliciter infinitus. Tum quia, non aliter denominare potest Deum, nisi prout illa actio elicitur ab homine, & illi imputatur ad culpam; hoc autem pacto non est infinita simpliciter; cum sit entitas peccati finito modo ab homine elicitæ. Tum quia. Non assignatur ratio, cur quod attingit physicè objectum infinitum, non sit infinitum, & quod attingit extrinsecè sit infinitum.

RESPONDETUR. *Negando Consequ.* Honor enim non est in honorato, sed in honorante; neque taxa honoris, quæ magnus sit, est dignitas honorati, sed ipsa conditio actus, unde etiam honor potest superare honoratum. Jam autem taxa offensæ est persona offensa, nec usquam offensa superat dignitatem offensi. Denominat autem offensa Deum, prout est elicitæ ab homine, non quomodocunque, sed prout taxata dignitate divinâ: sic autem nego, quod non habeat infinitatem. Denique cum mensura dignitatis actus non sit objectum, ut supra dictum, non est mirum, quod actus non crescat ad dignitatem objecti; taxa autem offensæ, est dignitas offensi. Non placet etiam imaginatio quod peccatum sit tanquam forma, & Deus tanquam subjectum: quomodo enim peccatum subiectatur Deo? Sed potius debet poni tanquam mensurabile & taxabile; dignitas autem Dei erit tanquam taxa.

INSTAT 7. *Idem.* Offensa non involvit intrinsecè Deum, ergo nequit esse infinita simpliciter.

RESPONDETUR. Non eo sensu dicitur peccatum infinitum simpliciter, quasi intra suam entitatem imbibat aliquam infinitatem: sed eo sensu, quia in entitate finita, taxam in ratione offensæ habet infinitam.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Instantie Recentiores.

OBJICIT 1. *quidam.* Ut aliquid sit simpliciter infinitum, necesse est ut includat intrinsecè saltem partialiter aliquid infinitum simpliciter. Si enim omnia constitutiva intrinsecà alicujus totius, erunt simpliciter finita,

quomodo totum ipsum erit simpliciter infinitum, cum finitum additum finito, non faciat infinitum. Atqui offensa Dei in ratione offensæ personalis ne quidem partialiter includit intrinsecè aliquid infiniti simpliciter. Ergo non est simpliciter infinita. *Probatur Minor.* Quia istud infinitum simpliciter inclusum intrinsecè in offensa Dei personali, non esset aliud, nisi Deus offensus. At Deus offensus ad communicandam gravitatem offensæ, non concurret formaliter & immediatè ac ratione sui, (sicut concurret omne intrinsecum constitutivum totius) sed concurret tantum mediante cognitione sui: concurret enim ut objectum offensæ, de ratione autem est objecti voluntatis, ut concurret per cognitionem sui. Concurret ergo Deus ad offensam, non nisi extrinsecè, ac proinde omnia constitutiva intrinsecà offensæ Personalis divinæ, quæ talis, sunt simpliciter finita.

RESPONDETUR 1. huic argumento, quod videatur procedere ex particularibus arguentis Principiis, quod sic probatur. Offensa est aliquid relativum, nemo enim seipsum offendit, si est relativum, est, vel secundum esse, vel secundum dici, & quia ista offensa est realis, non potest esse nisi Relativa secundum esse. Si autem offensa est Relativa secundum esse, est Relativa vel relatione transcendentali vel prædicamentali. Si est offensa relativa relatione Transcendentali ad offensum, cum nulla relatio Transcendentalis componatur suo termino, tanquam parte, hinc tale consurget argumentum. Potest salvari ratio Relationis ad offensam sine hoc, quod componatur illa offensa, offenso tanquam parte; Ergo & poterit salvari ratio offensæ infinitæ, quæ etiam est relativa, sine hoc quod componatur personæ offensa infinita tanquam parte: sicut enim prædicatum hoc offensæ relativæ desumitur ab offenso, quem tamen non est necesse esse partem offensæ, ita cum infinitudo desumatur ab ipsa persona offensa infinita, non erit necesse esse personam infinitam partem offensæ infinitæ. Sicut enim se habet simpliciter ad simpliciter, ita tale ad tale. Si autem offensa refertur ad offensum relatione prædicamentali, manebit in nostris Principiis, non probatum oppositum, quia si Relationem prædicamentalem, ut sit Relatio prædicamentalis non est necesse componi termino tanquam parte, etiam offensam infinitam non erit necesse componi personam infinitam tanquam parte.

INSTAT Idem. Evidens est, Relationem creaturæ ad Deum non esse infinitam, quia non componitur tanquam parte Deo, idem dic de Amore. Consequenter cum non componatur offensa infinita, Deo tanquam parte, non erit offensa illa infinita.

RESPONDETUR. Concedo quod Relatio creaturæ ad Deum, non componatur tanquam parte,

parte, Deo, nec item Amor ejusdem aut Visio; sed non ex eo illa relatio creaturę non est infinita, quia non componitur Deo tanquā parte, sed quia non eō Relatio est major, quō Terminus ipsius est major, nec principium attollendi Relationem est dignitas Termini. Hinc dicit error de Deo, Relationem Transcendentalem ad Deum, & demonstratio de existentia Angeli, dicit pro Termino Angelum, qui est quid ignobilius; & tamen, non est dignior error de Deo præ demonstratione, quæ habetur de existentia Angeli. Quia autem offensæ attolluntur dignitate personæ; Hinc quantumvis illa persona non sit pars offensæ, cum ipsa & attollat offensam, & sit simpliciter infinita, poterit eandem reddere simpliciter infinitam, quantumvis eam non componendo. Breviter ergo disparitas est, quia non est principium quod dicat relationes attolli dignitate Termini præcisā, est autem principium, quod dicit aggravari offensas dignitate offensæ, & cur non erit hæc aggravatio, usque ad infinitudinem, quantumvis offensæ non componatur tanquam parte, offenso.

RESPONDETUR 2. Examinando Majorem. Quæ est talis. Quod est infinitum simpliciter, debet habere saltem aliquam sui partem constitutivam infinitam. Quæ Major videtur habere, pro se inductionem, nam nisi sint numeri infiniti, non erit infinitum multitudinis; si non erit infinitum in extensione, non erit infinitum magnitudinis. Sed in oppositum etiam est inductio. En Unio hypostatica per omnem Theologiam est infinitæ dignitatis, neque tamen componitur personā divinā tanquam parte. Non dico meritum, ne controversa materia cum arguente attingatur, sed actiones Christi Theandricæ secundum rationem Theandricarum spectatæ sunt infinitæ dignitatis, & tamen non componuntur Personā divinā tanquam parte: nullus enim effectus, sive ut Quod, sive ut Quod, componitur suo principio tanquam parte. Ex hęc ergo harum Inductionum contradictoria, danda est Major, nempe infinitum si sit infinitum infinitudine absolutā, exigere aliquam saltem partem sui constitutivam infinitam. Si autem sit infinitum infinitudine relativā, non erit necesse componi illam infinitudinem relativam saltem aliquā parte infinitā. Et quia offensæ, est infinita infinitudine relativā, non erit necesse, illam offensam componi aliquo infinito, tanquam parte.

INSTAT. Etiam Unio Hypostatica, non est infinita simpliciter.

RESPONDETUR. Si per Infinitum simpliciter intelligatur Infinitum in ratione Entis, indubie sic sumpta Unio Hypostatica, non est infinita simpliciter. Sed si sumatur in ratione dignitatis, appetibilis, æstimandæ, per omnes dicitur esse infinitæ dignitatis. Proportionateque loquendo, offensæ in ratione Entis non est infi-

nita simpliciter, est tamen sub ratione aggravatæ dignitate infinita læsa.

RESPONDETUR 3. Examinando Minorem allati Argumenti. Concedo, impossibili reddito Deo, posse esse cognitionem offensi Dei. Concedo posse esse & volitionem offendendi. Nego, fore offensam, quia desideratur tertium, nempe dignitas infinita offendenda. Et sicut impossibilis est etiam per suppositionem non tollentem seipsam occisio Petri si non sit Petrus, ita impossibili offenso Deo, impossibile est etiam supponere, nisi suppositione tollente seipsam, offendi Deum; seu esse offensam Dei, & esse impossibilem Deum qui offendatur. Et sicut, si non esset ly aliud, impossibile esset, etiam concipere sine suppositione tollente seipsam dari, aliquid ad aliud; ita impossibile erit supponere esse offensam Dei, si supponatur impossibilis Deus. Quæ omnia in hoc Principium resolvuntur, æquæ ipsius ad Aliud definitionem ingreditur ipsum ad aliud, quā pars totum, licet utrumque non eodem modo ingrediat. Ergo sicut impossibile est concipere totum sine parte, nisi per suppositionem impossibilem tollentem seipsam, ita erit impossibile concipere offensam Dei impossibili manente Deo, nisi per suppositionem impossibilem tollentem seipsam, cum definitionem offensæ Dei ingrediat. Deus, & universaliter offensus, definitionem offensæ. Et si dicis. Impossibili manente Deo, si maneret volitio offendendi Dei, mansuram adhuc offensam Dei, dicam etiam, si impossibilis foret Filius, posse adhuc per impossibile vel possibile manere paternitatem.

ADDO. Videtur enervari necessitas Incarnationis ad satisfaciendum pro offensa mortali, si illa offensa non plus habet gravitatis, quā haberet, quantumvis Deus esset impossibilis, nec illo peccato offenderetur actu. Quod autem recurritur ad cognitionem finitam, & voluntarium finitum, id apud nos non tenet: quia si esset simpliciter & in ratione Entis peccatum infinitum, tum primum requireretur cognitio & voluntarium, infinita.

INSTAT. Sicut si impossibilis esset Deus, non esset possibile corpus & anima rationalis, creata, hoc tamen non esset nisi arguitivè.

RESPONDETUR. Transeat, quod id esset nisi arguitivè, quod impossibili Deo non posset esse homo: sed cur idem non dicis, quod impossibili Deo, sit etiam impossibilis arguitivè offensa.

OBJICIT 2. Constat Inductione, nullam esse in morali æstimatione offensam personalem, si persona offensa non concurrat ad offensam per cognitionem sui. Constat item, crescente tali cognitione, vel decresciente, crescere vel decrescere moraliter offensam in ratione offensæ personalis; Ergo etiam existente limitatā cognitione Dei, qui offenditur, necesse est

limitari offensam Dei, in ratione offensæ personalis. Ergo cum nulla creatura sit capax illimitatæ cognitionis de Deo, necesse est omnem Dei offensam esse limitatam in ratione offensæ personalis.

RESPONDETUR. Constat quidem Inductione, non dari offensam personalem, si non concurrat cognitio offendendi: sed nego quod illa cognitio concurrat tanquam taxativum offensæ, hoc enim taxare, spectat ad ipsammet personam, quæ cum in præsentia sit divina, eaq; infinita, cumque se totâ taxet, reddet illam offensam infinitam simpliciter. Nego item constare, quod crescente cognitione crescat moraliter offensæ, in ratione offensæ personalis. Nam ut dictum supra, omnia peccata mortalia in ratione offensæ personalis sunt æqualia: neque enim unum infinitum est majus altero; licet contingat offensam in ratione malitiæ crescere, crescente advertentiâ & voluntario: consequenter nego, existente limitatâ cognitione limitari offensam, in ratione offensæ, licet limite-tur in ratione malitiæ, in ratione Entis &c.

OBJICIT 3. Ad producendam creaturam quamvis concurrat Creator infinitus, tamen creatura, non est simpliciter infinita, quia ad eam Creator concurret mediante creatione finitâ, & nonnisi extrinsecè. Ergo idem dicendum de offensâ Dei personali, ad quam Deus offensus concurret per cognitionem sui limitatam.

RATIO à priori est. Quia illa sola sunt constitutiva intrinseca alicujus totius, quibus solis positis, præcisè, necesse est poni totum, quamvis cetera omnia, quæ non sunt constitutiva intrinseca per possibile vel impossibile, deficiant: nec enim aliter poni potest totum, nisi positis omnibus suis intrinsecis, à quibus simul sumptis non distinguitur. At posito actu libero creaturæ contra legem Dei, & positâ cognitione talis legis, eo ipso necesse est poni offensam Dei personalem, etiamsi desit talis lex Dei, imò etiamsi per impossibile deficiat Deus (sicut positâ re creatâ, & creatione, necesse est poni creaturam, etiamsi per impossibile desit Deus) quandoquidem eo ipso ponetur formaliter contemptus divinæ voluntatis. Ergo nonnisi actus liber malus, & cognitio Dei, constituunt intrinsecè Dei offensam personalem, Deus autem concurret extrinsecè.

RESPONDETUR. Negando paritatem. Disparitas est, quia cum non sit Axioma, quod quod efficiens est dignius, eò productum illius non univocum esse dignius: hinc fit, ut quamvis creator sit infinitus, non sit necesse productum illius non univocum, quod est creatura, esse infinite dignum, est autem axioma, eò major est offensâ, quod dignior offensus.

Rursus argumentum multum probat, nempe peccato ne quidem infinitudinem secundum

quid convenire, quia creatura ex eo, quod producat a Creatore infinito non dicitur infinita etiam secundum quid. Nego etiam legitimam esse hanc causalem. Ideo creatura non est infinita simpliciter, quia ad eam Creator concurret mediante creatione finitâ. Pone enim per possibile, vel impossibile, poni infinitum actione finitâ entitative, terminative infinitâ, verè erit adhuc illud infinitum simpliciter. Illa definitio quæ adfertur partis, examinata est alibi. Sed illâ etiam suppositâ: Nego ex altis ad argumentum primum, si per impossibile deficeret Deus, ponendum adhuc formalem contemptum divinæ voluntatis, & sicut nemo Polonorum contemnit legem Chinarum Imperatoris, latam Polonis, de abroganda libera electione, quia ille non est legislator, ita nec contemnitur voluntas Dei, si sit impossibilis Deus.

INSTAT. Constitutivum intrinsecum hoc differt à connotato extrinsecum, quod illud concurrat, ad suum effectum seipso, exhibendo suam Entitatem & dando in partem effectui: Connotatum verò extrinsecum non sic concurrat, sed mediante vel suo effectui, vel actione, vel passione &c. Cum ergo Deus mediante cognitione sui concurrat ad offensam Dei personalem, non autem seipso immediate; sequitur, quod sit tantum connotatum extrinsecum offensæ, aliunde autem constat à connotato extrinsecum non desumi infinitatem, alias, omnes creaturæ essent infinitæ, quia connotant Creatorem infinitum.

RESPONDETUR. Nego per hoc differre constitutivum intrinsecum à Connotato extrinsecum, quod illud concurrat ad suum effectum seipso, non autem concurrat connotatum extrinsecum. Certè enim Unionis Hypostaticæ & cujusunque alius unionis, non est constitutivum intrinsecum persona vel natura, & tamen seipso, & suâ Entitate, terminat illam unionem; seipso item objectum terminat cognitionem &c. & tamen est connotatum extrinsecum cognitionis, licet certum sit, quod constitutivum intrinsecum det se in partem, non autem connotatum extrinsecum. Nego item, quod Deus seipso immediate non concurrat in genere taxativi ad offensam personalem, sed mediat cognitio tanquam applicativum taxativi. Concedo quod non ab omni connotato extrinsecum desumatur infinitas, sed nego, à nullo connotato extrinsecum desumi. Instantia de creaturis, probat universalem hanc esse falsam: Ab omni connotato extrinsecum infinito desumi potest infinitas; sed non probat desumi non posse ab aliquo. Eadem instantia, ut dixi, multum probat, quia probat offensam personalem divinam, ne quidem esse infinitam secundum quid. Quid cum nec creatura sit infinita simpliciter, ex eo, quia connotat Creatorem infinitum, sed

solum Terminus illius est infinitus. Vide infu-
per immediate ante allatam disparitatem.

Continuatur Solutio.

Decurro hic aliqua argumenta quæ forma-
vit specialius Hamoldus lib. 4. a num. 13. Hinc

OBJICIT 1. Non omnia peccata æqualiter
avertunt à Deo. Ergo non omnia habent æqua-
litatem in Ratione offensæ, quam tamen debe-
rent habere, si sunt infinita in genere offensæ.

RESPONDETUR. Omnia peccata æquali-
ter avertunt, quo ad taxam quam accipiunt à
dignitate infinita adeoque omnia sunt æqualia,
sed non æqualiter avertunt, secundum facilio-
rem vel difficiliorem ad Deum regressum, un-
de & infideli difficilius est regressus ad Deum
quam Christiano.

INSTAT cum Palavicino. Quòd ex duobus
inæqualiter Philosophicè peccantibus, ille qui
gravius peccat, voluntariè incurrit gravio-
rem indignationem Dei, quando autem malitia pec-
cati Philosophica est in uno gravior, tunc à Deo
magis prohibetur, & Deus propter illud magis
irascitur.

RESPONDETUR. In nostris principiis per
peccatum Philosophicum gravius, non incurritur
gravior indignatio Dei, nisi secundum radi-
calem exigentiam. Sed quicquid sit de hoc di-
cipote, quòd quanto magis malitia Philoso-
phica peccati est gravior, tunc à Deo magis pro-
hibetur, hoc est pluribus titulis, sed non magis
prohibetur quasi Rationem offensæ plus vel
minus taxare possit, dignitas offensi.

OBJICIT 2. Dignitas Personæ offensæ non
auget gravitatem offensæ secundum ipsam sub-
stantiam suæ dignitatis præcisè sed eatenus qua-
tenus existit intentionaliter in mente ipsius of-
fendensis; Atqui hæc cognitio est valde imper-
fecta, representansque bonum infinitum per
modum finiti. Ergo illa dignitas non auget
malitiam peccati ut fiat infinita simpliciter.

RESPONDETUR. Concedendo totum se-
cundum quod termini sonant, cum per nos pec-
catum in ratione malitiæ non sit infinitum. Spe-
ctando autem vim medii termini, ad hoc jam est
supra responsum, dictumque quod ipsa cognitio,
non sit taxativum, sed applicatio taxativi con-
sequenter si taxativum sit infinitum, reddetur
offensa infinita, & sicut cognitio Christi, elicit
ab ejus humana natura, est finita, neque tamen
finitudo ejus obstat quominus sit infinitæ di-
gnitatis, ita nec in præsentī obstat.

OBJICIT 3. Ex Pallav. Nullum malum pot-
est esse infinitum. Ergo nec peccatum Ante-
cedens probatur, quia illud malum vel esse ne-
cessarium ergo non malum, quia omne necessa-
rium est bonum. Non contingens, quia Deus
illud cognosceret, adeoque liberè abstineret ab
eo impediendo, sed impossibile est ut voluntas
non efficaciter oderit ac repudiet malum infini-

tum cognitum ut tale, sicut impossibile est ut
non amet & velit Bonum infinitum cognitum
& tale. Ergo malum infinitum contingens est,
impossibile.

RESPONDETUR. An convertantur secum
necessarium & bonum disputabile esset, certe
enim Chymæra est necessario mala neque tamen
Chymæra est bona, sed hoc manu missio. Dici
potest: peccatum esse malum contingens, sed
de se quidem essentialiter malum, contingen-
ter tamen existens: infinitudo autem malitiæ
illius, hoc solum infert, quòd non possit non de-
testari illud Deus, & non possit quantum est ex
illo velle illud, licet ad servandam indemnem
libertatem illud permittat. Instantia de Bono
infinito hoc solum evincit quòd sicut non potest
non amari Bonum infinitum ita non possit odio
non haberi illa offensæ, licet carentia amoris il-
lius Boni infiniti non possit haberi eo quòd illud
Bonum sit ipse Deus, qui ne se amet Rationes
non potest habere cum possit habere Rationes
ut peccatum permittat. Quòd autem adfert à
peccato privari nos bono aliquo finito hoc jam
est supra solutum, & tantum probat peccatum
in genere malitiæ, non esse infinitum.

ADDO. In peccato sunt duo illius Entitas,
Malitia &c. & tales formalitates sunt in pecca-
to finitæ imperfectionis, nec impeditivæ quo-
minus à Deo permittantur, aut ne ad illa Deus
cum creatura concurrat. Hoc autem quòd fa-
cit infinitudinem, est ipsa excellentia Dei ag-
gravans, nec contra illam procedit argumen-
tum factum, cum importet Excellentiam divi-
nam. Sed posito etiam quòd ipsa malitia pec-
cati & Entitas esset infinita, quia tamen esset
infinita infinitudine extrinseca, ex alia parte si
Deus non posset permittere peccatum, quia
spoliaretur Deus Omni-concurritate, quæ est
reducibilis ad Omnipotentiam, & est quid infi-
nitum intrinsecè, ideo adhuc debet Deus posse
permittere illam infinitudinem peccati Deus,
quæ est infinitudo extrinseca.

QUÆSTIO III.

De Peccato Philosophico ut sic.

Traçatur in tertia parte hoc Argumentum, Pec-
catum, quòd non habet rationem offensæ infi-
nitæ, potest compensari per creaturam elevatam; sed
peccatum factum, sine advertentia ad Deum, non
habet rationem offensæ infinitæ. Ergo pro illo satis-
feri poterit à creatura elevata. Major spectat ad
tertiā partem. Minor hic discutietur, quòd ut fiat.

PRÆMITTO 1. Quid sit peccatum Philosophi-
cum? Peccatum Philosophicum circumscri-
bendo conformiter ad dicta supra; erit defectus
ratione dissonantia ad practicum Conscientiæ dicta-
men, respicientis præcisè ordinem Naturæ. Non u-
tor hoc termino, quòd peccatum Philosophi-
cum respiciat aliquid Non creatum. Quia si quis
pec-